

odlikovanja, protokolarično zaslišajo. Na podlagi protokolaričnih izpovedb se bodo vršila pozvedovanja, da se oni invalidi, ki so svojo dolžnost v polni meri izvršili, naknadno odlikujejo. Še ne odlikovani invalidi naj se v to svrhu javijo na svoji evidenci oblasti.

PROŠNJE ZA OPROŠČENJE ČRNOVOJNIŠKE SLUŽBE.

Domobrasko ministrstvo objavlja: 1. Prošnje za oprostitev od črnovojniške službe, če gre za javne koristi, se morajo vlagati pri političnih okrajnih oblasteh; pripominja se, da se iz osebnih razmer črnovojniških zavezancev vložene prošnje upoštevajo le v izvanrednih, brez vsakega dvoma in uradno dognanih slučajih. 2. Tvrde, ki dobavljajo za armado, morajo vlagati prošnje za oprostitev svojih nastavljenecv pri domobraskem ministrstvu. 3. Vbodoče se na oprostilne prošnje, vložene naravnost pri domobraskem ministrstvu, kakor tudi na prošnje svojcev za kratke dopuste v aktivni vojaški službi se nahajajočih oseb, ki se pomotoma vložijo pri domobraskem ministrstvu, namesto pri neposrednem poveljstvu, nadalje na brzofavne urgence, ki se tičejo takih prošenj, ne bo nič oziralo. 4. Ovadbe o varanju pri oprostitvi od vojaške službe se natančneje preiščejo le takrat, kadar se ovaditelj podpisuje in da svoj natančen naslov. Na brezimne ovadbe se ne bo oziralo.

V MAJU ALI JUNIJU MIR?

Neues Wiener Journal« objavlja razgovor s podpredsednikom bolgarskega sobranja dr. Momčilovom: Proti solunski aferi velja samo en odgovor: najostrejša represalija. Kaj se bo zgodilo s Solimom, ko bodo entente čete izgnane, o tem bodo odločevali večji faktorji kakor smo mi, namreč cesarja Franc Jožef in Viljem. V zadnjem času je naša vojska zaradi zmaga postala tako močna, da bi ententa morla zbrati 2 milijona vojakov, če hoče uspeti. Toda prepričani smo, da tega ne stori. Ker vse ofenzive, ki jih bo še ententa začela proti naši ali avstrijski ali nemški fronti, nimajo nobene nade in skorajšnja ofenziva proti Sueškemu prekopu, ki je najbolj občutljiva točka Angleške, mi daje upanje, da se meseca maja ali junija vrne mir.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ« IN DRUGE VOJNO-POMOŽNE SVRHE.

Solsko vodstvo v Zadlogu pri Komendi zbirko šolske mladine 20 K; Josip Bregar, nadučitelj v Zg. Šiški, 4 K; šolsko vodstvo Vače 17 K 10 vin.; šolsko vodstvo St. Lambert 10 K 93 vin.; šolsko vodstvo v Jaršah 10 K; zbirka rudniške ljudske šole v Idriji 15 K 91 vin.; zbirka ljudske šole v Iški vasi 4 K; šolsko vodstvo na Trati 40 K; šolsko vodstvo Sv. Trije kralji-Rovte 10 K; šolsko vodstvo Brezovica pri Ljubljani 10 K; šolsko vodstvo Srednja vas v Bohinju 33 K 10 vin.; šolska vodstva: Koprivnik 6 K; Goriče 90 K 30 vin.; Zasip 3 K 50 vin.; Begunje na Gorenjskem 71 K; Trnovo 22 K; Podstenje pri Trnovem 6 K 90 vin.; Koroška Bela 47 K 10 vin.; učiteljsko obeh ljudskih šol v Idriji zbirko 440 K; zbirka šole v Planini 246 K 70 vin.; isto v Zavrčcu 2 K 34 vin.; šolsko vodstvo pri Sv. Katarini 8 K 10 vin.; zbirka šolske mladine v Kuteževem 20 K; učiteljica Antonija Kračmanova v St. Lenartu 2 K; ravnatelj F. Robič in učitelj Fran Zacherl v Ljutomeru po 5 K, skupaj 10 K; krajni šolski svet Ubelsko 10 K; šolska mladina v Čemšeniku 12 K 18 vin.; šolsko vodstvo na Colu nabralo 300 K; šolsko vodstvo v Semiču nabralo 20 K; v Črešnjevcu 90 vin.; učenci I. mestne šole v Ljubljani 100 K 10 vin.; šolsko vodstvo v Zadlogu pri Komendi zbirko šolske mladine 32 K; vodstvo tri-razrednice na Barju darilo šolske mladine 26 K 10 vin. in obresti Matevžetove ustanove 24 K; učiteljica Marija Zakrajškova nabrala v Metliki 55 K 50 vin.; šolski vodja Emil Pakiž namesto božičnih in novoletnih voščil 10 K; učenci ljudske šole na Katarini 12 K 60 vin.; učenci ljudske šole v Barkovljah 23 K; učenci v Jarenini v Slovenskih goricah nabrali 305 K; krajni šolski svet v Jarenini v Slovenskih goricah 300 K; skupaj 2382 K 36 vin. V zadnji številki izkazanih 35.971 K 71 v. Danes izkazanih 2.382 K 36 v.

Doslej nabranih 38.354 K 07 v.

Prosimo nadaljnjih obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

Solski list.

Ideja sicer ni nova. A zadnje čase se vedno pogosteje oglašajo šolniki vseh narodov k tej ideji. Vedno in vedno se čuje klic: V ljudsko šolo — šolski list! — Naravno je, da tudi Slovenci ne smemo stati brezbržno ob strani, ko rešujejo za šolstvo velika vprašanja. Pripravljene moramo biti za tisti čas, ko dobi ta ideja meso in kri. Tudi grmenje topov in bojni krik, ki odmevata od mej naše države, nas ne smeta napraviti gluhih.

Namen teh vrstic je zanimati slovenske šolnike za vprašanje šolskega lista. Ne mislim, da so moji nazori edino pravi in izvedljivi. Tovariše po vseh slovenskih deželah, ki imajo čas in voljo študirati to vprašanje, vabim, da v našem listu povedo svoje nazore in mnenje. Tako se bo razvijalo tudi pri nas vprašanje šolskega lista vsaj vzporedno drugim narodom v mejah in izven mej naše države.

Kak je namen in pomen šolskega lista? Seveda se tu še jako cepijo mnenja. Ali naj šolski list izpodrine šolska berila vseh razredov ali samo nekaterih, ali pa naj prihaja poleg beril v šolo? Preden pridemo do vsebine šolskega lista, se morajo principialno rešiti ta vprašanja, ki je od njih tudi zavisna vsebina lista.

Za enkrat, vsaj za začetek, ne more šolski listi izpodrinuti šolskih beril. Ko bi bil po mojem mnenju šolski list nadomestilo šolskim berilom, bi moral izhajati za vsako stopnjo šolarjev poseben list, ki bi bil po vsebini primeren duševnemu razvoju učencev in prikrojen po učnih načrtih dotičnih razredov. S tem načinom urejanja šolskega lista bi bili združeni preveliki stroški in bi bil uredniški aparat tako velik, da bi bilo treba zanj več urednikov. Za začetek ni torej niti misliti na tak list. Ne rečem pa, da bi se iz enotnega lista, ki ga razložim nastopno, ne mogel slej ali prej razviti vsaki stopnji učencev primeren šolski list.

Za začetek naj torej ostanejo vse šolske knjige. Šolski list naj ima namen združevati zunanji svet s šolsko sobo, on naj bo most, ki veže še omejeno obzorje mladine s širnim svetovnim obzorjem, uvaja naj mladega duha v šolo življenja, pripravljaja naj mladega šolarja za vstop v življenje. Vsega tega mu šolska knjiga ne more dati, vsaj v toliki meri ne. Vzgajajmo mladino za življenje, za socialni boj, ki jo čaka ob vstopu v svet! In najboljši propagator te socialne pedagogike bi bil šolski list.

Enkrat na teden naj bi prihajal šolski list v šolsko sobo. Vsak ponedeljek — recimo — bi razdelil razrednik med vse učence šolski list. Vestno bi se čital, razlagal, pojasnjeval. Veselo bi bilo gledati te male ljudi z lastnim listom v roki, in ta list naj bi jim povedal vse, kar se godi med svetom, kar jih zanima in kar vedeti smejo. Živo življenje bi bila šola za življenje, oči bi se jim odpirale, duh bistril, znanje širilo; ta list bi jim kazal domači in tuji svet v pravi luči, povedal bi jih na polje ved in iznajdb, svaril bi jih pred nevarnostmi, razlagal pojave v narodi, bil bi jim svet, v katerega še niso stopili, a imajo stopiti kmalu. Ta svet bi jim ne bil več tuj, in izgubila bi vrzel med šolo in življenjem, ki se pokaže sedaj dostikrat v vsej pogubnosti tedaj, ko prestopi učenec prag šolske sobe in napravi prvi usodni korak v življenje. Niti omenjati bi ne bilo treba, da bi budil šolski list veselje do branja v mnogo večji meri kot šolsko berilo, ki ga zna vsak pridnejši učenec kmalu po začetku šolskega leta skoro na pamet. Vsak teden nekaj drugega, nekaj novega, ob pričakovanju bi se jim nestrpnosti iskri- le oči, to bi bilo drugačno življenje v šoli kot sedaj, ko komaj odpre učitelj usta, že vedo učenci, kaj bodo brali in segajo skri- vaj roke pod klop in iščejo dotičnih beril.

Po mojem mnenju naj bi bil šolski list torej tednik na štirih straneh velike osmerke. Pozneje bi se mogel razširiti na šest ali osem strani. Cena bi mu morala biti nizka, po dva vinarja, da se more vsakdo nanj naročiti. Še bolje bi bilo, ko bi naročili kar krajni šolski sveti list za vse učence svojih šol in bi ga dobivali vsi učenci brezplačno.

Velikega pomena bi bil šolski list sedaj ob vojni. Saj je treba tudi mladini opisati gigantske boje naših armad, predočiti jim nesmrtno čino naših junakov, med katerimi se nahaja marsikateri učenca oče, brat ali sorodnik. Seveda se ideja ne da izvesti tako hitro, ker je treba pridobiti zanj šolske oblasti. Brez njih dovoljenja in podpore bi bilo izdajanje šolskega lista nemogoče.

A četudi nas loči še mnogo let od uredničenja ideje šolskega lista, ne smemo držati križem rok. Na delo, tovariši, pre-

mišljajte in povejte tudi vi svoje mnenje, da pripravimo skupno pot do uvedbe šolskega lista tudi v slovenske šole!

Karel Wider.

Tedenska denarna darila učencev.

Z razpisom z dne 17. decembra 1915, številka 6766, je izdal c. kr. deželni šolski svet kranjski na vse šole v deželi oklic za nabiranje denarja v vojne namene. To nabiranje denarja naj se pa izvede tako, da ne bodo narasla staršem nova bremena. V območju šole in v domačem gospodarstvu naj se uvede za časa vojne taka štedljivost, ki bo vsakemu učencu omogočila, da si bo prihranil vsak teden lahko par vinarjev za nameravana tedenska denarna darila učencev. Da pridemo v šoli do prihrankov, naj se rabijo po vseh šolah samo najpotrebnejše knjige; nabavljanje drugih knjig in pripomočkov se od učencev ne sme zahtevati. Dalje se sme uvesti le toliko zvezkov, kar jih je neobhodno potrebnih; priporoča naj se tudi popolna izraba papirja. Šolske in domače vaje naj se omeje z ozirom na njih število in obseg. Uporaba tablic za šolske in domače vaje je z ozirom na draginjo papirja zopet dovoljena. Mladina naj se navaja na ekonomično uporabo pisal in svinčnikov. Barve in barvasti svinčniki naj se rabijo v ljudski šoli le v višjih razredih. Raba radirk naj se omeji. — V dosegu prihrankov v domači hiši naj se otroci popolnoma odvadajo sladkarij. Denar, ki bi se izdajal za sladkarije, naj se obrne za darila učencev. Obleka naj se večkrat in dobro osnaži ter skrbno zakrpa, da bo dobra še po končani vojni. Otroci naj se navajajo na zmerne jedi in pijači in ogibljejo vseh nepotrebnih izdatkov. — Nabiranje denarja naj se začne takojpo Novem letu; najmanjši tedenski dar znašaj dva vinarja, največji pa ne sme presegati 1 krone. Razpis konča z besedami: Prostovoljna tedenska denarna darila učencev, s katerimi se bodo olajševale težkoče vojne, naj se od staršev šolske mladine ne smatrajo za nov izdatek za šolo, ampak nastanejo naj iz primerne štedljivosti; ta darila naj bodo milo darovi, ki bodo našim potomcem pričali, kako je kranjska šolska mladina umevala veliki čas, ki živimo v njem, ter se izkazala vredna svojih junaških očetov in bratov, ki so kakor železni zid stali na straži ob Adriji v čast in slavo dežele kranjske.

— Črnovojniška dolžnost. V uradnem listu v Krakovem je izšel razglas, da so glasom ukaza vojnega ministrstva v letu 1865. rojeni črnovojniki podvrženi črnovojniški dolžnosti tudi še leta 1916. To se pravi, da zadene črnovojniška dolžnost tudi tiste, ki so letos v 51., oziroma 52. letu starosti.

Književnost.

»Usoda špijonova« je velezanimiv detektivski špijonažni roman med Italijo in Avstrijo. Dejanje romana se vrši na Dunaju, na Primorskem: v Trstu, na Goriškem, na južnem Tirolskem, v Benetkah in v Turinu. — Roman »Usoda špijonova« je roman italijanskega oficirja, sina uglednega patricija v Benetkah, ki se je posvetil špijonaži v prid Italiji zoper Avstrijo. — Roman »Usoda špijonova« kaže, da so se špijonaži posvečali tudi člani najboljših italijanskih krogov in da so izkušali po zvezah, ki so jih imeli družabno v avstrijskih višjih krogih, zavajati celo avstrijskega častnika. — Roman »Usoda špijonova« je velezanimiv, vrši se leta 1907 do leta 1910 in je torej predigra sedanje vojne med Italijo in Avstrijo ter kaže, kako zahrbtno je postopala Italija že takrat zoper svojo zaveznico Avstrijo. — Roman »Usoda špijonova« je še prav posebno zanimiv in pomemben za Slovence, ker se vrši deloma celo na slovenskih primorskih tleh in ker se tiče vohunstvo naše ožje slovenske domovine, ki je zahrbtni, grabežljivi Lah nikdar ne dobi, nikdar dobiti ne sme. — Čuvajmo domovino špijonov, zakaj umazana dobičkaželost enega izdajalca stavi tisoče in tisoče življenj hrabrih vojakov — skrbnih očetov, dragih bratov in ljubljenskih sinov — v smrtno nevarnost! — Roman »Usoda špijonova« je jako zanimiv in sedanjemu resnemu vojnemu času primeren. Vsakdo ga bo rad čital. — Roman »Usoda špijonova« bo priobčeval ilustrirani tednik »Tedenske slike«. Ker bo list z novim letom izhajal obsežnejši, kakor je bil dosedaj, bo priobčeval v vsaki številki poleg drugega zanimivega tudi mnogo romana, da se ne bo

vlekel skozi vse leto, temveč bo v kratkem ves priobčen. S tem bo gotovo ustrezno večini čitateljev. — Naročite si »Tedenske slike«, ki stanejo četrta leta 3 K, pol leta 6 K in vse leto 12 K! — Posamezne številke se dobivajo v trafikah, knjigarnah in na kolodvorih, izvod po 24 vinarjev.

O našem ljubem »Zvončku« pravi »Slovenski Narod«: »Zvonček«, časopis za mladino, je dovršil svoj šestnajsti letnik. Naravno je, da je vojna začrtala svoje sledove tudi v ta list, tako mladina po »Zvončku« duševno doživlja boj, ki ga bije zdaj Evropa. Vobče služi »Zvonček« duševnemu razvoju in napredku slovenske mladine, in priznati se mu mora, da je skrbno in vestno izpolnjeval svojo nalogo. — »Zvonček« je potreben in koristen list, zato je želeli, da mu ostanejo zvesti ne le njegovi dosedanj prijetelji, ampak da mu pridobe še novih. — Tudi mi pravimo tako, zato pa zopet dajtes pozivamo vse prijatelje slovenske mladine: Na delo za list, ki je namenjen naši deci!

Vojaške narodne pesmi za šolo in dom. Nabral in za dvoglasno, oziroma triglasno petje postavil Anton Kosi. — Prvi zvezek. — V Ljubljani 1915. — Izdala in založila Katoliška Bukvarna. — Natisnila Katoliška tiskarna. — Cena 1 K. — Marljivi zbiralec narodnega blaga, tovariš Anton Kosi, je imel namen, da tudi v glasbi in z njo ohrani spomin na sedanjo vojno. Ker imamo toliko narodnih pesmi, z besedilom nanašajočih se na vojno ali na dogodke, ki so spojeni z njo, je to dokaz, da so se Slovenci vedno bojevali za Avstrijo in cesarja, zanj prelivali kri in umirali, zraven pa prepevali: dovolj glasna priča, da ni v življenju našega naroda nobenega dogodka ali pojava, ki bi ga ne spremljala ali označala narodna pesem. Gotovo si vskdo od vsega srca želi, da bi iz narodove duše končno vendar zagrmela pesem radosti in sreče — odmev zavesti, da je došel našemu narodu plačilni dan za vse, kar je doslej storil za domovino in žrtvoval zanj!... Kosi je postavil pesmi tako enostavno in preprosto, da ne bo izvajanje nemožno nikomur, kdor je pevec.

»Ljubljanski Zvon«, ta naš najodličnejši mesečnik za književnost in prosveto, začelja letos svoj XXXVI. letnik. — Opozorjamo svoje tovariše in tovarišice, ki so pač vsi brez izjeme prijatelji naše lepe knjige, da podpirajo z naročanjem »Ljubljanski Zvon«, ki šteje med svoje najboljšie sotrudnike tudi mnogo članov našega stanu. Vsaj vse naše knjižnice in vsa naša društva naj si ga naroče.

Prihodnji dobrodelni koncert »Glasbene Matice« bo v nedeljo, dne 16. januarja. Vršil se bo na korist goriških beguncev. Sodelovala bodeta dva izvrstna mlada slovenska umetnika: koncertni in operni tenorist gospod Josip Rijavec iz Gorice in koncertna pianistinja gospodična Dana Koblerjeva.

Srednješolske vesti.

Dijaška kuhinja v Kranju. Izredni časi so dijaški kuhinji v Kranju delali v minolem šolskem letu velike težave. Stroški so bili veliko večji, kakor dohodki, in nastal je primanjkljaj, a vzlic temu se je vršilo poslovanje »Dijaške kuhinje« vse leto nemoteno, da je bila ubožna gimnazijska mladina preskrbljena vsaj s hrano. Izdalo se je v šolskem letu 1914/15. za 10.257 kosil in 10.521 večerij 5283 kron 97 vin.

Profesor Izidor Modic — padel. Dne 19. pret. m. je padel na italijanskem bojišču c. kr. profesor na ljubljanskem učiteljskem in nadporočnik v rezervi, Izidor Modic. Zadel ga je granata ter je vkljub takojšnji pomoči izkvravel. Začasno so mu izkopal grob v Renčah pri Gorici. Profesor Modic, ki je šele 32 let star, zapuščal ženo in štiri male otroke. Težko prizadeti rodovini naše sozalje.

Iz srednješolske službe. C. kr. deželni šolski svet je, ker je zopet odrazil pod orožje profesor Anton Detela, pridobil suplenta ljubljanske prve državne gimnazije Petra Prosenca za suplenta na državni gimnaziji v Kranju. — Minister za javna dela je imenoval pomožnega učitelja na državni obrtni šoli v Trstu, Humberta Zanelija, učiteljem v 9. činovnem razredu na ej šoli. — Naslov profesorja je priznan definitivnemu učitelju na mostarski gimnaziji Franju Kaduncu.

Učni tečaj za italijanski jezik na ljubljanski realki. Naučno ministrstvo je dovolilo ustanovitev učnih tečajev za italijanski jezik na c. kr. državni višji realki v Ljubljani. Poučeval bo profesor goriške državne realke Marij Kurschen.

Iz srednješolske službe. C. kr. profesor na državni realki v Idriji Janko Krajec je pridelen prvi državni gimnaziji v Ljubljani za leto 1915/16, ker je profesor Ivan Grafenauer na dopustu.

Z idrijske realke. Iz Idrije nam poročajo: Dijaki so poslali našim vojakom 127 zavojev božičnih daril. — Na slavnostni priredbi v proslavo cesarjevega jubileja dne 2. decembra 1915 so zbrali dijaki za »Rdeči križ« 21 K 10 vin. Pri tej priliki so imeli slavnostne govore tovariš E. Gangl, začasni ravnatelj prof. J. Kuželički in prof. dr. A. Snoj. — Zavod je podpisal 1600 K III. vojnega posojila. — Dijaki so doslej vedno z veliko vnemo in z najlepšimi uspehi delovali ob vseh zbiranjih v vojne in vojnopomožne namene. — Sedanje redne tedenske zbirke dijakov kažejo pravo domovinsko požrtvovalnost. — Če pomislimo, da razpolaga večina idrijskih dijakov le s skromnimi in najskromnejšimi sredstvi, moramo reči, da je to delo idrijske realke, posvečeno domovini in njeni hrabri vojski, vidni dokaz patriotičnega mišljenja dijakov in učiteljskega zbora.

V pokoj je stopil dr. J. M. Klimesch, profesor na ljubljanski prvi državni gimnaziji, ter dobil tem povodom naslov šolskega svetnika.

V osmi činovni razred so premeščeni s 1. januarjem profesorji dr. Pavel Kozina in Franc Verbič na I. državni gimnaziji v Ljubljani, Jakob Teršan na II. državni gimnaziji v Ljubljani, Josip Germ na državni gimnaziji v Novem mestu, Anton Koželj, dr. Janko Šlebinger, dr. Ernst Geinsberger in dr. Andrej Puschig na državni realki v Ljubljani.

Kranjske vesti.

Friderik Krašovec.

Dne 29. decembra pret. l. je umrl v Ljubljani v mladeniški dobi 21 let tovariš Friderik Krašovec, vnet, mnogo dobrega obetajoč slovenski učitelj. Njegovo mlado življenje je ugasnilo po dolgotrajni, mučni bolezni. Domovini še niso dozoreli sadovi z drevesa njegovega življenja — vse je še kipel v cvetovih in nadah, a rana smrt je vse kruto uničila. — Bodi ljubemu mlademu tovarišu blag spomin!

Alica Schmalčeva.

V Monakovem je za božične praznike preminula tovarišica Alica Schmalčeva — učiteljica na mestni dekliški nemški ljudski šoli v Ljubljani, stara 36 let. — Bila je ljubezniva koleginja in dobra učiteljica. — Ljub ji bodi spomin!

— **Poslanec Fran Povše.** Nena doma je dne 4. t. m. v Ljubljani umrl državni in deželni poslanec, komercialni svetnik Franc Povše. Gredoč po mestu, je hipoma oslabil, a še preden so ga prepeljali domov, je umrl. Pokojnik je bil sicer že nad 70 let star, a do zadnjega čila, živahen in delaven. Še na dan njegove smrti je izšel izpod njegovega peresa članek o živilih. Komercialni svetnik Povše je mnogo let deloval v slovenski javnosti in si pridobil resničnih zaslug za kmetijstvo. Že ko je bil ravnatelj goriške kmetijske šole, je posegel v političko življenje in preselivši se na Kranjsko, deloval vestno za korist dežele na različnih mestih. Bil je mnogo let in do svoje smrti predsednik kmetijske družbe, deželni in državni poslanec in član kmetijskega sveta. Dvanaest let je bil tudi deželni odbornik kranjski in čeprav pristaš druge stranke, vedno lojalen kot politik in človek ter je rad tudi političkemu nasprotniku izkazal uslugo. Med kmetijskim ljudstvom je bil jako popularen, a tudi v meščanskih krogih je užival splošne simpatije. — Iz prepričanja je cenil delo učiteljstva in šole, in če bi šlo po njegovi volji, bi imeli na Kranjskem že davno temeljito regulirane plače. — Poslanec Povše, ki ni do nikogar gojil sovraštva, je bil stric tovarišic Wessnerjevih, katerih dve, Ana in Josipina, službujeta na Štajerskem, Marija pa je nadzorovalna dama dekliškega liceja v Ljubljani. Tem naše sožalje! — Blagemu možu pa bodi tudi med nami ohranjen prijazen spomin!

— **Troštova 50letnica.** Med prvimi je čestital »Tovarišev« urednik v dolgem listu in završil tako-le: Hitim, da Ti med prvimi čestitam k Tvoji petdesetletnici. Prijazna usoda, prijaznejša od dose-danje, naj Te nam ohrani še mnogo let, da boš v bodočnosti srečnejše in zadovoljnejše tudi sam kaj žel od — svoje setve. — Tovariš Janko Leban se ga je spomnil z mično pesemco, ki jo je priobčil »Učit.

Tov.« v 19. števil. — Prijatelj in sošolec Albin Strekelj, učitelj in župan v Škocjanu pri Divači, mu je pisal med drugim: Zasluzni križ dobiš, saj se že leta zbira iz srčne krvi, iz ljubezni slov. mlade, in je vsako leto gotovo vsaj za eden nezgorljivi briljant bogatejši. Junaško naprej za narod in slovensko mladino! — Sosed Črnogoj z Barja mu je poslal fotografijo očaka Abrahama ter poleg čestitke pristavil modro in pametno: Želim Tebi in sebi, da Ti morem čez 30 let poslati še fotografijo — Sare. — Iz Št. Jerneja je pisal čestiti starina celo vpokojenih kranjskih učiteljev, tov. Janez Saje, tudi med drugim: Dal Bog, da boste v takih letih še kakor jaz mogli težave učiteljske lahko prenašati! Seve, gotovo v zasluženem pokoju, ko boste utrujeni morali deliti usodo z Vam s. Prozdrom vdanim J. S. — Več si tov. Trošt gotovo niti sam ne želi, v svoji znani skromnosti pa gotovo ne sreče 80letnega vpok. učitelja, čeprav s Saro in križem!

— **Učiteljice-samaritanke.** Krasno poslopje c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani je od začetka svetovne vojne velika bolnica za naše ranjene in obolele junake. Le majhen prostorček je ostal rezerviranim učiteljicam ženske obrtne šole, Klementini Hrovatinovi, Ani Schmiedovi in Filomeli Senekovičevi (Marija Veharjeva je bila svoj čas pridružena vojni akciji obrtnega pospeševalnega zavoda v Ljubljani), ki tukaj s svojimi učenkami že 16 mesecev vzdržujejo atelje za krpanje starega in za napravljanje novega vojaškega perila. — Dasi so prostovoljno posvetile svoje moči temu blagemu činu človekoljubnosti, dasi imajo tukaj dan za dnem polne roke dela, vendar to še ni bil višek njihovega patriotičnega čuvstvanja. Ker imajo venomer priliko videti, kako kruto ravna vojna z mladim življenjem, so zaželele olajšati telesne bolečine z dobrotnimi darili, ki imajo primerno veliko tolažilne moči. In dobila so se zlata srca, ki so darovala obilo, denarja in blaga, vse pa so nabrale učiteljice-samaritanke s svojimi učenkami. Same so potem kupile, kar utegne razveseliti trepečega vojaka-junaka, same so napravile zavitke (v vsakem so bili 3 žepni robci, par nogavic, 25 cigaret, 10 razglednic, 1 svinčnik, 1 škatlica užj. Na razpolago je bilo toliko (1477 K 30 vin. galic in 2 jabolki) in same delile ta darila. denarja, 7400 cigaret, 3 škatle tobaka za cigarete, 12 ducatov žepnih robcev, 3 steklenice ruma in nekaj peciva), da so na sv. Štefana dan lahko obdarovale samo v državni obrtni šoli 263 ranjencev. Nadstrežniki so dobili 12 zavitkov z žepnimi robci, nogavicami in cigaretami, strežniki pa 40 zavitkov cigaret. Poleg tega so dobili ranjenci v rezervni bolnici na Viču 18 velikih zavitkov, njih strežniki pa 61 zavitkov cigaret. V rezervni bolnici v domobranski vojašnici na Poljanski cesti so razdelile med ondotne ranjence 120 velikih zavitkov. Na Silvestrov večer so pogostile v državni obrtni šoli 200 ranjencev in bolnikov s punčem in pecivom, povrhu pa je dobil vsak še 25 cigaret. Za njih strežnike je bilo ta večer pripravljenih 1800 cigaret. Po računih, ki jih lahko vsakdo pregleda v ateljeju c. kr. državne obrtne šole, je ostalo navzlic obilim stroškom še 231 K 88 vin. denarja, ki se bo porabil v tešilo ranjenim junakom prihodnjih slavnih bojev. — Tako plemenito in požrtvovalno delo naših vrlih učiteljic se pač samo hvali. Čast jim!

— **Povišanje.** Tehnik Stanko Dimnik, sin našega ljubljanskega tovariša Jakoba Dimnika, je bil z Novim letom imenovan za poročnika v c. in kr. železniškem polku. — Tovariš Josip Špenko, učitelj v Leskovcu, je imenovan za poročnika v alpskem polku.

— **Potnina.** Na zadnji seji občinskega sveta v Ljubljani se je po poročilu občinskega svetnika tovariša Antona Likozarja zvišala potnina v Ljubljani stanujočemu učnemu osebju mestne ljudske šole na Barju od 200 K na 400 K v 10 dekurzivnih obrokih z ozirom na to, da morajo te osebe dnevno hoditi na Barje, do čim dobiva katehet, ki prihaja tja le dvakrat na teden, 330 K.

— **Prva mestna šola v Ljubljani** je zabijala dne 17. pret. m. žrebje v mestni »Brambni ščit«. Zabijanja se je udeležilo pod nadzorstvom svojih učiteljev vseh 528 učencev, ki so zložili za sklad v podporo vdov in sirot v vojni padlih ali ohromelih vojakov 11 K 10 vin. Za božičnico vojakom na bojnem polju so pa darovali učenci prve mestne deške ljudske šole 445 zavitkov razne vsebine. Iz daril učencev je podpisalo šolsko vodstvo 300 kron 3. vojnega posojila; učiteljstvo te šole je podpisalo 400 K in starši učencev pa nad 12.000 kron. Bakra in mesinga je nabrala mladina prve mestne šole sedem velikih zabojev, med tem 49 kuhinjskih možnarjev.

— **Ponovljena zbirka kovin, oziroma bakra in medi** je imela v Ljubljani jako povoljen uspeh. Pri tej patriotični akciji zaposleni ljudsko-šolski učenci višjih razredov so nabrali 14 zabojev kovin v skupni teži 1134 kg. Od teh je bilo 4 zaboje bakra, 10 zabojev pa medi. Zbirka se je že odposlala na Dunaj.

— **Umrla** je na novega leta dan v Ljubljani gospa Ana Korbarjeva, stara 85 let, mati tovariša Avgusta Korbarja, nadučitelja v Preserju. — Bodi blagi ženi in skrbni materi ljub spomin! — Tovarišu Korbarju naše iskreno sožalje!

— **Z Bohinjske Bistrice.** Krajevni pomožni odbor je od svoje precejšnje glavnice, za katero so takoj v pričetku vojne požrtvovalno nabirali občinski odborniki, prav umestno določil 300 K za potrebno obleko ubožnih šolskih otrok. V ta namen je neimenovani tukajšnji dobrotnik dodal še 100 K, tako da se je s tem že nekaj otrok obleklo.

— **Častno kolajno za 40letno zvesto službovanje** je podelil deželni predsednik tovarišu Josipu Zajcu, nadučitelju v Velikem Gabru. — Naj se naš vrli tovariš še mnogo let veseli tega odlikovanja!

— **Cesarju zvesti slovenski mornarji.** Prva mestna deška šestrazrednica v Ljubljani je prejela to-le pismo: Cenjeni gospod ravnatelj! Kakor smo brali, imate 2. decembra veliko slavnost v čast našega čestitega vladarja. Tudi mi ljubljanski mornarji z Nj. Veličanstva ladje »Nadvojvoda Friderik« se veselimo tu na našem lepem Jadranskem morju na ta dan. Zvesto vdani našemu ljubemu cesarju, stražimo pogumno in neustrašeno naše lepo morje proti lakomnemu Lahu, ki ga ne dobi nikdar, ker ga čuvamo cesarju zvesti slovenski mornarji. Jako nas veseli, ker se tudi naša lepa Ljubljana spominja našega čestitega vladarja. Tudi mi ga hočemo razveseliti z našo gotovo zmago. Živela naša lepa domovina Avstrija! Lep pozdrav vsem gospodom učiteljem in učencem! — Slovenski mornariški podčastniki. (Podpisi). — To pismo je lep dokaz, kako z navdušenjem se nekdanji učenci, ki so sedaj v nevarni, a častni službi, spominjajo svoje šole in svojih učiteljev. Od teh jim je bil vžgan ogenj, ki danes gori v njihovih srcih!

— **Jubilejska samopomoč.** Dne 2. dec. l. l. je umrl tovariš Janko Jančič, c. kr. vadniški učitelj v Ljubljani, ki je bil član društva »Jubilejska samopomoč«. Ker je društveni predsednik mobiliziran, sem kot njegov namestnik v smislu § 3. društvenih pravil izplačal zakonitim dedičem 504 kron. Vsled tega pozivljam vse člane, da plača vsak za Jančičev smrtni slučaj v smislu § 4. tekoma enega meseca 2 kroni. Hkrati plačaj vsak član v smislu § 5. za leto 1916 v rezervno podporno zalogo 2 kroni članarine. Ker so vsled vojne društveniki neznanokje razkropljeni, zato se to pot ne bodo razpošljale poštne položnice (čeki), ampak plačaj vsak član 4 K 6 vin. po poštni nakaznici na naslov: »Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta v Ljubljani«.

Ljubljana, 20. decembra 1915.

Jakob Dimnik,
podpredsednik.

— **Za »Učiteljski konvikt«** so potom celjske učiteljske zadruge plačali letnino pro 1915 sledeči tovariši: 1. Pavlovič Ivan, učit., Videm 2 K. 2. Knapič Janko, naduč., Videm 2 K. 3. Černež Lud., naduč., Griže 2 K. 4. Žgajner Matko, naduč., Blagovna 2 K. 5. Pogačnik Franc, uč., Št. Vid Grobelno 2 K. 6. Gnus Anton, naduč., Dol-Hrastnik 2 K. 7. Viher Leop., naduč., Št. Janž na V. g. 2 K. 8. Puc Fani, uč., Sv. Jurij ob Pes. 2 K. 9. Gorup Jos., naduč., Polenišak 2 K. 10. Pristovšek Fran., uč., Zalec 2 K. 11. Wudler Rud., naduč., Li-boje 2 K. 12. Scheligo Stefanija, uč., Rajhenburg 1 K. 13. Šmer Hinko, uč., Šmarje 2 K. 14. Rajšp Josip, naduč., Ormož 2 K.

— **Iz ljudskošolske službe.** Ker je odšel učitelj Alojzij Novak v vojno službo, je nameščena na prvi deški mestni šoli v Ljubljani kandidatinja Gabrijela Sadarjeva kot suplentinja. Ker je nadučitelj Henrik Paternost zaradi bolezni na dopustu, je nastavljen na šoli v Senožečah Angela Sila, dosedaj provizorična učiteljica v Kalu. V Kalu pa je nameščena kot provizorična učiteljica kandidatinja Kristina Šturmovna. Ana Krapševa je pripuščena k brezplačni praksi na prvi mestni deški šoli v Ljubljani, na osemrazredni pri Sv. Jakobu v Ljubljani Angela Žorževa in v Gor. Logatcu Ivana Kraner-Leilerjeva. Ker je odšel nadučitelj Josip Zupančič v črnovojniško službo, je nameščena v Prečnji za suplentino Marija Sušnikova. Hedvika Schweigerjeva je imenovana za provizorično učiteljico v Čatežu. — Brezplačno sme poučevati kot poizkusna kan-

didatinja na nemški mestni osemrazrednici v Ljubljani izprašana učiteljska kandidatinja Terezija Sustersičeva. — Ker je odšel nadučitelj Fran Silvester v vojno službo, je nameščena na ljudski šoli v Bohinjski Bistrici za suplentino kandidatinja Marija Javorškova, ki je dosedaj službovala v Spodnji Šiški. Učitelj Alojzij Blenkuš v Starem Kotu je odšel v vojno službo, zato je nameščena na tamkajšnji šoli za suplentino Matilda Ogrizkova. Kandidatinja Andrejana Flajsova je nameščena za suplentino na deški ljudski šoli v Ribnici. Kandidatinja Julijana Spitzerjeva je pripuščena k brezplačni praksi na ljudski šoli v Gornjem Logatcu. Na osemrazredni nemški mestni dekliški šoli v Ljubljani je ustanovljen nov paralelni razred, zato je nameščena tam kot suplentinja kandidatinja Marija Smoličeva. — Ker je obolela učiteljica Ida Papula, je nameščena v Grosupljam na dvorazrednici suplentinja Otil. Krischeva. — Kandidatinja Angela Lombardjeva je nameščena kot suplentinja na osemrazredni dekliški šoli v Spodnji Šiški. Ker je odšel učitelj Viktor Lapajnar v črnovojniško službo, je nameščena v Notranjih Goricah provizorična učiteljica Marija Petričeva iz Borovnice. V Zagradcu je nameščena kot suplentinja Marija Lapajnetova, ker je nadučitelj Henrik Lobe odšel v vojaško službo. — Deželni šolski svet je vzel na znanje vstop Pavline Leskovičeve v brezplačno prakso na dekliški šoli v Spodnji Šiški. — Na šestrazredni ljudski šoli na Viču pri Ljubljani sta nameščeni za suplentini Julijana Toplikarjeva in Zlata Levstikova. Kandidatinja Franja Zorževa je nameščena za suplentino v Žalni; Julijana Hribarjeva pa v Kresnicah. Kandidatinja Marija Šaplova je nameščena za suplentino v Gornjem jezeru, poučevala bo tudi v Otoku. Ker je odšel nadučitelj Alojzij Marok v vojno službo, je nameščena v Dol. Nemški vasi kandidatinja Pavla Štrumljeva za suplentino.

— **V spomin padlemu tovarišu učitelju Andreju Suhadolniku.** Odprla se je zemlja in sprejela v svoje naročje njega, ki jo je tako ljubil — svojo ljubljeno mater Slovenijo. Zakaj si odšel od nas, dragi Andrej, zakaj si nas zapustil? A zaman vse prošnje, zaman vse solze, njega ni! Odšel si v bojni grom, braniti svojo domovino, klicala Te je bojna tromba, a poklicala Te je tudi tromba Njega, pri katerem sedaj bivaš, ovenčan s palmovo vejico za zasluge, ki poplačati jih nihče ne more. Kakor vesten in mož na svojem mestu v službi, značaj kremenit v vsaki stvari, tako zvest svojemu cesarju, svoji domovini do smrti. Odšel si v raj, a spomin na Te, dragi tovariš, ostane vekomaj. Rahla Ti zemlja! — Tvoj postojnski kolega Mirko Sadar, učitelj.

— **Na slovenskih in nemških šolah kočevskega okraja** je popolniti več učnih mest. Prosilci, oziroma prosilke naj nznajijo svoj naslov c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku v Kočevju.

— **Božični dar idrijske šolske mladine.** Iz Idrije nam poročajo: Po prizadevanju učiteljskih zborov obeh naših ljudskih šol in ob požrtvovalni darežljivosti idrijskega prebivalstva je tudi za božične praznike storila naša šolska mladina vse, kar je v naših skromnih in tesnih razmerah mogoče, da so bili v našem mestu bivajoči vojaki za Božič obdarovani s primernimi darili. Vsa čast gre neumorno delavnemu učiteljstvu, ki žrtvuje čas in denar, da se patriotično njegovo čuvstvanje tako lepo izpričuje v plemenitih dejanjih! — Uspeh božične zbirke, ki je napravila vojakom obilo veselja, je bil ta: 440 K gotovine, 255 zavitkov (jabolka, cigarete, orehi, piškote i. dr. kot darilo za enega vojaka), 200 kg jabolk, 3800 cigaret, 1100 vojnopoštnih dopisnic, 5 kartonov čajnega peciva, 2 kg čokolade, 3 kartoni orehov, 6 kg sladkorja, 1 karton posušenega sadja, 48 žepnih rut, 11 parov spodnjih hlač, 12 parov nogavic, potem užigalice, cigaretne tobak in nekaj svinčnikov. Za bolne vojake v bolnišnicah pa: 4 steklenice sadnega soka, 2 veliki štruci, 300 cigaret in pol kilograma sladkorja.

— **Padel je na tirolskem bojišču Ciril Hrast,** c. kr. rezervni poročnik in jurist, sin nadučitelja v pokoju in prefekta tukajšnje gluhozemnice, tovariša Iv. Hrašta. — Bodi vrlemu junaku časten spomin, težko prizadetemu očetu pa naše iskreno sožalje!

— **Šolsko vodstvo na Colu nad Vipavo** je nabralo od hiše do hiše vsoto 300 kron. Za ta denar se je nakupilo veliko lepih in koristnih darov za božičnico vojakom v bolnišnicah v Vipavi. Mala vsota se je pa poslala »Skladu v pomoč vdovam in sirotam po pripadancih skupne oborožene sile«.

— **Božični darovi kranjske šolske mladine za vojake na bojišču.** Šolska mla-